

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра загальної та практичної психології

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до науково-дослідницької практики
за спеціальністю 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Кваліфікація: **Магістр психології. Практичний психолог**
другого (магістерського) рівня вищої освіти

УДК 378.147-027.22:159.9(076)

Л64

Рекомендовано Вченою Радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(НДУ ім. М. Гоголя)

Протокол № 7 від 26.01.2023 р.

Розробник:

Литовченко Н. Ф. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та практичної психології, гарант ОПП

Рецензенти:

Пануча М. В. – доктор психологічних наук, професор;

Щотка О. П. – кандидат психологічних наук, доцент.

Л64 Навчально-методичні рекомендації до науково-дослідницької практики за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Кваліфікація: магістр психології. Практичний психолог другого рівня вищої освіти / уклад.: Литовченко Н. Ф. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 53 с.

Навчально-методичні рекомендації пропонуються на допомогу здобувачам у підготовці та проходженні науково-дослідницької практики, яка спрямована на закріплення зв'язку теоретичних знань, одержаних магістрантами під час навчання, з практикою, сприяти розвитку творчого дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності, набуття навичок аналізу результатів своєї праці та самоосвіти.

Навчально-методичні рекомендації містять пояснення загальних вихідних положень науково-дослідницької практики, завдань магістрантів протягом науково-дослідницької практики, рекомендації щодо оформлення звітної документації та підготовки до підведення підсумків практики, приклади оформлення використовуваних наукових джерел. У додатках містяться приклади виконання завдань практики.

УДК 378.147-027.22:159.9(076)

© Н. Ф. Литовченко, 2023

© НДУ ім. М. Гоголя, 2023

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ.....	4
ЗАВДАННЯ МАГІСТРАНТІВ ПРОТЯГОМ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ	8
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ	12
ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ.....	17
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	19
ДОДАТКИ.....	21

ЗАГАЛЬНІ ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

---

1. ОПИС ПРАКТИКИ

ОПШ: «ПСИХОЛОГІЯ. ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Кваліфікація: Магістр психології. Практичний психолог

Спеціальність: 053 Психологія

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Час проведення: **2 семестр:** 8 кредитів, 240 годин, - практика з відривом від теоретичного навчання

3 семестр: 7 кредитів, 210 годин, практика без відриву від теоретичного навчання

Обсяг: 15 кредитів ЄКТС (450 годин)

Форма контролю: залік

База практики: Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв, кафедра загальної та практичної психології

Цілі та завдання практики

Загальною метою науково-дослідницької практики є сприяння творчому й інтелектуальному розвитку особистості практичного психолога у процесі науково-дослідницької роботи, закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання; формування у магістрантів професійних умінь за спеціальністю для прийняття самостійних рішень у конкретних умовах планування, організації науково-дослідницької роботи; виховання потреби систематично поновлювати свої знання для підтримання власної конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Основними завданнями науково-дослідницької практики є:

1. набуття професійних якостей майбутнього фахівця, виховання поваги до обраної професії;

2. залучення магістрантів до безпосередньої науково-практичної діяльності, формування у професійних умінь і навичок, необхідних для подальшої успішної трудової діяльності;
3. закріплення зв'язку теоретичних знань, одержаних магістрантами під час навчання, з практикою;
4. розвиток творчого дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності, набуття навичок аналізу результатів своєї праці та самоосвіти.

Робота магістранта протягом науково-дослідної практики передбачає розвиток таких **компетентностей**:

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність формулювати думки та вести наукові дискусії академічною українською мовою.

ЗК 12. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК15. Здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації та представлення результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом (особиста та навчальна компетентність).

ЗК16. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження і самореалізації впродовж життя, цінування багатоманітності у суспільстві.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК13. Здатність аналізувати, узагальнювати та інтерпретувати наукову психологічну інформацію.

СК14. Здатність критично осмислювати та оцінювати якість психологічної інформації.

СК18. Здатність до здійснення власного професійного розвитку та самоосвіти (самооцінювання професійної діяльності, планувати і реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту, здійснювати зовнішню та внутрішню супервізію та інтервізію, здатність до рефлексії, самопізнання та самовдосконалення).

Програмні результати навчання:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН14. Налагоджувати міждисциплінарну співпрацю між колегами та організовувати роботу над проектами.

ПРН16. Вміння критично мислити, аналізувати інформацію, робити обґрунтовані висновки.

ПРН17. Вміння визначати психологічні проблеми, планувати та реалізовувати заходи з психопрофілактики негативних проявів у життєдіяльності окремих осіб і соціальних груп.

ПРН18. Здійснювати саомоніторинг рівня психологічного здоров'я, самореалізації та підтримання мотивації професійного розвитку і продовження навчання протягом життя.

ПРН19. Уміння донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації.

ПРН20. Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.

Місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців

Виконання завдань науково-дослідницької практики дозволяє студентам інтегрувати отримані знання та вміння з навчальних курсів, закріпити зв'язок теоретичних знань, одержаних під час навчання, з практикою; розвивати творчий дослідницький підхід до майбутньої професійної діяльності, набути навичок аналізу результатів своєї праці та самоосвіти.

Магістрантам необхідно:

- до початку практики одержати в університеті направлення, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку бази практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- організовувати свою діяльність у відповідності з вимогами базового закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку, розпорядження адміністрації бази практики та методистів практики. У випадку, коли студент не виконує вимог, що висуваються до нього, він може бути позбавлений права проходити практику в даному базовому закладі;

- своєчасно оформити звітну документацію та скласти запис з практики.

З усіх питань, що виникають у ході практики, необхідно звертатися до керівників практики університету чи адміністрації бази практики. Після завершення терміну практики здобувачі освіти запрошуються до внесення пропозицій щодо вдосконалення організації та змістового насичення завдань практики.

ЗАВДАННЯ МАГІСТРАНТІВ ПРОТЯГОМ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Відповідно до поставленої мети магістранти протягом практики повинні виконати наступні види діяльності:

1. Пошук та опрацювання сучасної наукової психологічної літератури відповідно до мети та завдань кваліфікаційного магістерського дослідження;

2. Планування та організація емпіричного психологічного дослідження;

3. Проведення математико-статистичного аналізу зібраного емпіричного матеріалу, та подальшого якісного аналізу даних;

4. Підготовка та написання тез і наукової статті за результатами проведених досліджень (теоретичних або теоретико-емпіричних);

5. Написання кваліфікаційної магістерської роботи.

Структура практики (за семестрами)

Обсяг	Зміст роботи
2-й семестр (практика з відривом від теоретичного навчання)	
10 год.	1. Участь у настановчій конференції. Ознайомлення з програмою науково-дослідницької практики. 2. Складання індивідуального плану роботи на період проходження практики та узгодження його із керівником практики від фахової кафедри та методистом (науковим керівником магістранта).
180 год	1. Індивідуальні консультації з науковим керівником. 2. Обґрунтування актуальності науково-дослідницької роботи. Визначення мети і завдання дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Вибір методів. Вивчення літературних джерел, теоретичний аналіз обраної психологічної проблематики. Пошук можливих розв'язків проблеми. Формулювання гіпотези. Написання плану дослідження.

	<p>3. Написання теоретичної частини магістерського дослідження у вигляді тексту (орієнтовний обсяг: 20-30 с.).</p> <p>4. Систематичне ведення документації практики: щоденника практики, складання на його основі звіту. Відображення у звіті набутих навичок і вмінь щодо етапів науково-дослідної роботи, зокрема її поетапне планування, організація робочого часу, інформаційного пошуку, аналізу категоріального апарату тощо.</p>
46 год.	<p>1. Оформлення бібліографії теоретичної частини магістерської роботи.</p> <p>2. Підготовка і подання до друку наукової публікації (стаття, тези).</p> <p>3. Участь у науковій конференції.</p>
4 год.	Звітна конференція – за результатами виконання завдань практики.
Всього: 240 год.	
3-й семестр (практика без відриву від теоретичного навчання)	
4 год.	<p>1. Участь у настановчій конференції. Ознайомлення з програмою науково-дослідницької практики.</p> <p>2. Складання індивідуального плану роботи на період проходження практики та узгодження його із керівником практики від фахової кафедри та методистом (науковим керівником магістранта).</p>
70 год	<p>1. Розробка програми емпіричного дослідження.</p> <p>2. Підбір методів та методик емпіричного дослідження (експерименту).</p> <p>3. Обґрунтування обраних методик (обсяг: 2-3 с.).</p> <p>4. Проведення емпіричного дослідження (експерименту).</p> <p>5. Внесення корекційних змін в схему емпіричного дослідження (за необхідності).</p>
100 год.	1. Аналіз, обробка, систематизація емпіричного матеріалу.

	<p>2. Інтерпретація результатів.</p> <p>3. Опис ходу дослідження. Представлення наукових результатів у різноманітному вигляді: таблицях, графіках, діаграмах. Використання програм Excel та ін. для представлення наукових результатів. Використання статистичних методів обробки отриманих даних.</p> <p>4. Написання й оформлення емпіричної частини науково-дослідницької роботи.</p>
20 год	<p>Формулювання висновків та узагальнень. Написання висновків до розділів та загальних висновків кваліфікаційної роботи.</p> <p>Підготовка списку використаних джерел та додатків.</p>
12 год.	<p>Підготовка і подання до друку наукової публікації (стаття, тези).</p> <p>2. Участь у науковій конференції.</p> <p>3. Підготовка кваліфікаційної роботи до перевірки на плагіат та її проведення.</p> <p>4. Підготовка до захисту магістерської роботи: написання доповіді, підготовка презентації.</p>
4 год.	<p>Звіт магістранта про результати проходження науково-дослідницької практики.</p>
Всього: 210 год.	

Форми і методи навчання

Конференція, самостійна робота магістрантів, консультації методистів, поточні консультації наукового керівника, «круглі столи», участь у науково-практичних конференціях та методичних семінарах тощо.

Форми оцінювання:

Поточне оцінювання включає виконання завдань практики (співбесіда, обговорення поточної роботи магістранта над виконанням кваліфікаційної роботи, підготовка тез чи статті, виступ на «круглих столах», участь у науково-практичних конференціях та методичних семінарах тощо), поточні консультації наукового керівника),

Проміжний контроль у межах кожного модуля – підготовлені частини магістерської кваліфікаційної роботи, статті та тези.

Підсумкове оцінювання – за результатами практики з використанням таких складових:

Бали	Критерії
2-й семестр	
20 балів	Ведення документації практики (написання щоденника та звіту)
60 балів	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи
20 балів	Написання та підготовка до друку статті чи тез
Всього: 100 балів	
3-й семестр	
20 балів	Ведення документації практики (написання щоденника та звіту)
60 балів	Написання емпіричної частини кваліфікаційної роботи, виконання «чорнового» варіанту кваліфікаційної роботи.
20 балів	Написання та підготовка до друку статті чи тез
Всього: 100 балів	

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Після закінчення терміну практики здобувач вищої освіти зобов'язаний протягом трьох днів подати на кафедру загальної та практичної психології в папці наступні документи:

1) **БЛАНК-ПІДСУМОК** практики (здобувачі отримують його на настановчій конференції до практики, або можна роздрукувати самостійно, у випадку дистанційно проведеної конференції – див. додаток А);

2) **ЩОДЕННИК** практики, завірений керівником за місцем практики; в даному виді практики здобувачі не ведуть щоденник рефлексій, лише робочі записи фіксації ходу виконання завдань практики (див. додаток Б);

3) належно оформлений **ЗВІТ** про проходження науково-дослідницької практики (див. додаток В).

4) роздруковані **ТЕЗИ** чи **СТАТТЯ**, підготовлені до друку відповідно до вимог оформлення наукової публікації в певному виданні.

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ.

Щоденник практики – це документ, що відображає поточну діяльність здобувача вищої освіти, етапи виконання завдань. Ведення щоденника є обов'язковим під час проходження науково-дослідницької практики.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник має бути підписаний керівником від бази практики і скріплений печаткою. Структура щоденника та приклад заповнення робочих записів поданий у додатку Б.

Наприкінці ведення щоденника слід надати **Письмовий індивідуальний звіт студента практиканта**, у якому коротко описати хід та результати виконання завдань практики.

Вимоги до ЗВІТУ з науково-дослідницької практики .

Здобувач вищої освіти на основі виконаних під час науково-дослідницької практики завдань, фактичного матеріалу, здобутих знань і обсягу виконаних робіт відповідно до затвердженої програми, складає звіт, у якому висвітлює виконану роботу.

Звіт повинен певним чином узагальнювати здобутий студентом досвід практичної роботи і здатність самостійно виконувати завдання теоретичного, прикладного характеру і практичної спрямованості. Тому звіт повинен містити, в першу чергу, зібраний та відповідним чином опрацьований, систематизований і проаналізований фактичний матеріал, одержаний під час проходження практики.

Звіт складається відповідно до робочої програми з проходження виробничої практики. Він має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, висновки і пропозиції, список використаної літератури та додатки.

Звіт повинен містити такі структурно-змістові компоненти:

- ✓ титульний лист (див. Додаток В);
- ✓ зміст, який містить назви всіх розділів із зазначенням сторінок, на яких вони викладені;
- ✓ вступ із зазначенням мети і завдань практики;
- ✓ основна частина;
- ✓ висновки;
- ✓ список використаних джерел (оформлений у відповідності до ДСТУ 8302:2015 - див. додаток Д);
- ✓ текст статті чи тез
- ✓ скан-копія програми конференції (науково-практичного семінару, «круглого столу» тощо) з зазначенням прізвища та назви доповіді або сертифікат участі;
- ✓ щоденник;
- ✓ додатки (за необхідності).

Вимоги до оформлення звіту.

Текстовий матеріал звіту друкується комп'ютерним способом на одному боці аркуша паперу формату А4 через 1,5 інтервал з розрахунку 29-30 рядків на сторінці за умови рівномірного її заповнення. Текст роботи слід друкувати, додержуючись таких розмірів берегів: лівий,

верхній та нижній – 20 мм, правий –15 мм. Шрифт –Times New Roman, 14 кегль, через 1,5 інтервали, масштаб 100%, звичайний, абзац 1,0-1,25 см.

ЗМІСТ включає назви та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та висновків, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаних джерел та додатками.

Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Заголовки у змісті починаються з великої літери без крапки в кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки у крайньому правому положенні в рядку.

Заголовки всіх структурних частин друкують великими літерами, 14 кегль, жирний шрифт, відстань між заголовком та текстом становить 2 інтервали. Заголовки підрозділів звіту з виробничої практики друкують малими літерами (окрім першої великої), 14 кегль, жирний шрифт. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Усі сторінки нумеруються, окрім титульного аркуша та змісту.

Кожна структурна частина звіту починається з нової сторінки.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА кваліфікаційної роботи (назва) – в II-му семестрі» або «ЕМПІРИЧНА ЧАСТИНА кваліфікаційної роботи (назва) – в III-му семестрі», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не нумерують, а їх назви виступають заголовками структурних елементів. Розділи звіту нумерують арабськими цифрами (РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2), а підрозділи в звіті – двома цифрами, де перша цифра означає номер розділу, а друга – номер підрозділу (1.1; 1.2...) .

Рисунки, таблиці, формули. Рисунки і таблиці розташовують після першого посилання на них у тексті, або не далі як на наступній сторінці. На рисунки та таблиці у тексті роблять посилання скороченням слів та порядковим номером, наприклад, рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу), табл. 2.3. (третя таблиця другого розділу). На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті.

Таблиці. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця»

починають з великої літери. Назва таблиці друкується з великої літери, жирним шрифтом і розміщується по центру. Заголовки граф таблиці починаються з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком.

В таблиці використовують шрифт Times New Roman, 12 кегль, міжрядковий інтервал – 1.

Рисунки. Рисунки (схеми, діаграми і т. ін.) слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або не далі як на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті роботи. Назву рисунку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Назви рисунків оформлюються так: «Рис. 1.2. Організаційна структура підприємства».

Формули. Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка. Їх слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер зазначають на рівні формули або рівняння в круглих дужках, у крайньому положенні в рядку на рівні відповідної формули.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні. Пояснення значення кожного символу та числового коефіцієнта надається з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Список використаних джерел. До звіту обов'язково додається список використаної наукової літератури, нормативно-правових джерел, який оформлюється з урахуванням розробленого в 2015 році Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (Див. додаток Д).

Додатки. Додатки необхідно розміщувати в порядку появи посилань на них у тексті. Додатки позначають великими літерами української

абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Г, Є, З. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає його послідовність.

Кожний додаток слід починати з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком. Ілюстрації, таблиці, формули і рівняння необхідно нумерувати в межах кожного додатка (наприклад, таблиця Б.2 – друга таблиця Додатку Б).

Нумерація сторінок. Нумерація сторінок здійснюється арабськими цифрами в правому верхньому кутку, зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Усі сторінки нумеруються, окрім титульного аркуша та змісту.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики магістранти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. На захист практики студент має представити весь пакет документів, передбачених робочою програмою практики (**бланк-підсумок, щоденник** практики, **звіт** про результати виконання завдання).

Форми оцінювання:

Поточне оцінювання включає виконання завдань практики (співбесіда, обговорення поточної роботи магістранта над виконанням кваліфікаційної роботи, підготовка тез чи статті, виступ на «круглих столах», участь у науково-практичних конференціях та методичних семінарах тощо), поточні консультації наукового керівника),

Проміжний контроль у межах кожного модуля – підготовлені частини магістерської кваліфікаційної роботи, статті та тези.

Підсумкове оцінювання – за результатами практики з використанням таких складових:

Бали	Критерії
2-й семестр	
20 балів	Ведення документації практики
60 балів	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи
20 балів	Написання та підготовка до друку статті чи тез
Всього: 100 балів	
3-й семестр	
20 балів	Ведення документації практики
60 балів	Написання емпіричної частини кваліфікаційної роботи, виконання «чорнового» варіанту кваліфікаційної роботи.
20 балів	Написання та підготовка до друку статті чи тез
Всього: 100 балів	

Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені керівниками (методистами) практики наказом ректора по університету.

Комісія приймає залік не пізніше, ніж протягом десяти днів після її закінчення за умови, що практика відбувається у межах семестру або протягом перших десяти днів семестру, який починається після закінчення практики.

Не пізніше 2 тижнів після закінчення практики проводиться підсумкова конференція з практики на факультеті / в інституті з метою аналізу і узагальнення результатів практики. Звіт із практики захищається здобувачем вищої освіти публічно, на підсумковій конференції. До складу комісії входять керівники практики від університету і, за можливості, від баз практики, викладачі випускової кафедри. Результат заліку практики має бути внесено до заліково-екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за підписом голови комісії і враховано стипендіальною комісією під час визначення розміру стипендії разом з його оцінками підсумкового контролю. Якщо програма практики не виконана, то здобувачу вищої освіти надається можливість пройти практику повторно. Можливість повторного проходження практики, але за власний рахунок, надається здобувачу вищої освіти, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку. Здобувач вищої освіти, який востаннє отримав негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується з університету.

Підсумки кожної практики обговорюють на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводять на вчених радах факультетів / інститутів не менше одного разу протягом навчального року.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_practika.pdf

2. Положення про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу студента

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/2022%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84.%20%28%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB.%29%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8.pdf

3. Положення Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя про академічну доброчесність.

URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf

4. Наказ про процедуру впровадження антиплагіатної системи.

URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/nakaz_pro_prozedury_vprovadzennia_antuplagiatnoi_sistemu.pdf

Приклади оформлення літератури згідно з ДСТУ.

URL: http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf

Додаткова:

1. Білуха М. Методологія наукового дослідження: підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 380 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. А.Є.Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бондарчук О.І. Експериментальна психологія.

URL:http://rhw.in.ua/load/pdf/eksperimentalna_psikhologija_o_i_bondarchuk/2-1-0-91

2. Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях.
URL: http://www.lib.nau.edu.ua/booksfornau/2007/Eksperim%20psihol%20Gorbunova_BELKA.pdf
3. Gottsdanker R. Experimenting in psychology.
URL:<http://www.klex.ru/3fr>
4. Максименко С.Д., Носенко Е.Л. Експериментальна психологія.
URL: http://www.lib.nau.edu.ua/booksfornau/2008/Eksperiment_psiholog-Maksimenko.pdf
5. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: навчальний посібник
URL:bib.convdocs.org/v33023/?download=1
6. Носенко Е.Л., Салюк М.А. Методика та організація наукових досліджень: методичний посібник.
URL:<http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/MOND.pdf>
7. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів / За ред. А.Є.Конверського
URL:http://www.ebooktime.net/book_254.html

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

П І Д С У М К И
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Магістрант(-ка) ___ курсу

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

денної /заочної форми навчання факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв _____

спеціальності 053 Психологія проходив(-ла) практику в

_____ (повна назва бази практики)

з _____ по _____ 20 ____ р.

Керівники практики:

Керівник практики від кафедри загальної та практичної психології _____

Методист практики від кафедри загальної та практичної психології _____

РЕЗУЛЬТАТ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ПРАКТИКИ

Бали	Критерії	Отримані бали	Підпис методиста
_____ семестр			
20 балів	Ведення документації практики		
60 балів	Написання _____ частини кваліфікаційної роботи		
20 балів	Написання та підготовка до друку статті чи тез		
Всього: 100 балів		Всього:	

Керівник бази практики

_____ Прізвище, ініціали

_____ Підпис

МП

**Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя**

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА

(вид і назва практики)

студента **ВИСОЦЬКОГО ДМИТРА МИКОЛАЙОВИЧА**
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет, відділення **ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ,
ПСИХОЛОГІЇ, СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА МИСТЕЦТВ**
Кафедра, циклова комісія **ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

освітній рівень **МАГІСТР**

спеціальність **053 Психологія. Практична психологія.**
(назва)

II курс, група **ПМз-2**

НІЖИН-2023

Студент___ **ВИСОЦЬКИЙ ДМИТРО МИКОЛАЙОВИЧ**

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи "___" _____ 20___ року

_____ декан факультету. _____

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

Підприємства, організації, установи "___" _____ 20___ року

_____ декан факультету _____

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Робочі записи під час практики

08.08.2022

Відбулося настановче заняття по практиці. Нам повідомили про формат практики, необхідні завдання та їх оцінка. Відповіли на уточнюючі питання, допомогли в заповненні документів та направили до закладу.

Програма науково-дослідницької практики передбачає планове, поетапне набуття студентами практичних навичок і застосування набутих теоретичних знань із дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» у реальних умовах. Предметом науково-дослідницької практики є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямком дослідження, визначати структуру та логіку майбутньої магістерської роботи.

Головним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системності, безперервності, послідовності навчання студентів, є програма Науково-дослідної практики. Її мета полягає у чіткому плануванні та регламентуванні діяльності студентів і керівників під час практики та окресленні результатів навчання. Нам необхідно буде:

- 1) Ведення документації практики, в том числі щоденника.
- 2) Розробка та написання частини кваліфікаційної роботи.
- 3) Написання та підготовка до друку статті чи тез.

10.08.2022

Разом з науковим керівником була обрана тема для написання тези до наукової конференції: «Психологічні особливості комп'ютерних ігор на прикладі рольових ігор» на основі дипломної роботи, а так же майбутньої магістерської в якій необхідно буде вивчити питання психологічного впливу відеоігор на особистісні особливості відповідно до жанру. Цей текст буде також використаний в теоретичній роботі та

буде братися до уваги при побудові науково-дослідницького експерименту магістерської роботи.

Була зібрана теоретична база наукової тези, зокрема роботи О. К. Тихомирова, Е. Е. Лисенка; А.Г. Шмельова; А. Е. Войскунського; С. А. Шапкіна; Н.А. Добровидова та інші.

У психологічних дослідженнях встановлено механізми ігрової діяльності, опосередкованої ІТ, особливостей її трансформації, принципів її реалізації, її емоційно-мотиваційних і когнітивних аспектів, впливу на особистісну регуляцію і т. д. Увага зосереджується на можливих психологічних наслідках захопленості комп'ютерними іграми.

Серед негативних наслідків найчастіше розглядаються розвиток агресивної поведінки, емоційних, когнітивних і особистісних порушень, а також комп'ютерної ігрової залежності. В якості позитивних моментів відзначають формування у гравців позитивної самооцінки і впевненості в собі, відкритість новому досвіду (в тому числі – групових дій), інтерналізацію локусу контролю. Ці та інші проблеми розглядаються в роботах А. Е. Войскунського, С.А. Шапкіна; К. Anderson, К. Янг, Н. В. Чудова і ін.

12.08.2022

Змістовно опрацював роботи Л. С. Виготського, а також сучасних послідовників, які виділяють ще процес переопосередкування, коли людина вводить добре вивчені механізми опосередкування форм діяльності в нові системи. Взаємозв'язок людини та цифрового світу проходить опосередковано через різні прилади комп'ютер, телефон або інші технології. Аналізуючи специфіку такої взаємодії, найдоцільнішим напрямком у вивченні цієї діяльності є культурно історична концепція Л.С. Виготського і його послідовників, яка акцентує увагу на системі знаків як знарядді освоєння дійсності і розвитку вищих психічних функцій. У ній також особливого значення надається опосередкованому

впливу людини на зовнішній світ, коли особистість використовуючи знаряддя (зовнішні або внутрішні) змінює оточуючий світ, тим самим вносячи зміни у власний внутрішній світ і трансформуючи свою психіку.

Було встановлено, що формування особистості, що опосередковується ігровою віртуальною діяльністю, є важливим фактором, оскільки має значний структурний і змістовний вплив на психіку людини.

Отриманий

досвід віртуальної ігрової діяльності закріплюється і далі переноситься та використовується у повсякденному житті. До прикладу, сюжетно орієнтовані ігри, що схожі на фільми або інтерактивні книги, через ефект надмірної включеності та присутності може відбутися підміна реальної дійсності віртуальною. Людина об'єктивно –переживає основний конфлікт оповідання як свій особистий, що може певним чином впливати на її формування.

16.08.2022

Аналізуючи безліч сучасних досліджень в цій сфері, варто зазначити, що ігри мають найбільший вплив на інтереси, мотиваційну і емоційну сферу, можуть значно змінювати характер соціальних контактів і когнітивні здібності гравця. Найбільш ймовірними наслідками патологічної форми використання комп'ютерних ігор відзначається прагнення до ескапізму, зростання різних видів агресії і тривоги, появи симптомів поведінкових залежностей, підвищена уразливість до адиктивної поведінки і руйнування контактів з соціальним оточенням.

Численні дослідження свідчать про позитивний вплив комп'ютерних ігор на рівень соціальної активності дітей, підвищуючи їх здатність до адаптації до нового середовища. Ігровий досвід досягнення успіху допомагає дітям сприймати бажане не як кінцевий результат, а як процес діяльності в якому можна творчо проявити себе. Комп'ютерні онлайн ігри постійно вимагають від гравця уважності і критичності в описуваній реальності, що б адекватно на неї реагувати. Це сприяє

розвитку в людини аналітичного осмислення дійсності, в тому числі соціальної.

Було оброблене питання впливу рольових ігор на психіку людини. Серед інших видів комп'ютерних ігор, наслідки на психіку людини цілісні і найбільш значимі саме від рольових комп'ютерних ігор, оскільки саме в них створюся найбільш сприятливі умови для ототожнення особистості з ігровим аватаром. Гравець приймає, або створює самотужки характер персонажу, його візуально-якісні ігрові характеристики і продовжує їм відповідати під час всієї ігрової активності. Такий досвід особливо сильно впливає на самооцінку та ціннісно-смыслову сфери особистості. Відповідно самооцінка людини змінюється, а постійне отримання задоволення в процесі ігрової взаємодії, при мінімальній витраті часу і ресурсів, може виробити пасивність і безініціативність у реальному житті.

Був сформований загальний висновок: Якщо ігрова діяльність стає центральною, то знижується якість життя в цілому: людина гірше працює, вчиться постійно прагнути повернутися в гру, її ніщо не може зупинити, навіть значні проблеми сьогодення, які не можна ігнорувати. З іншого боку, при конструктивному вибудовуванні моделі взаємодії з комп'ютерними іграми, це може формувати і покращувати різноманітні навички, розвивати пам'ять, увагу, критичне мислення та інші характеристики, які беруть участь в процесі ігрової діяльності.

18.08.2022

Закінчив роботу над тезою «Психологічні особливості комп'ютерних ігор на прикладі рольових ігор» до наукової конференції та відправив науковому керівнику для перевірки, уточнення та затвердження на подальший друк.

Був обраний основний напрямок дослідження особистісних особливостей геймерів відносно обраного жанру відеоігор, а саме мотиваційна сфера особистості. Для дослідження були обрані

спеціальні

опитувальники. Методика діагностики мотиваційної структури особистості В. Е. Мільмана для цілісного дослідження мотиваційної сфери особистості, яка умовно розбивається на 2 профілі: мотиваційний та емоційний. Опитувальник має 7 основних мотиваційних шкал та 4 емоційні шкали, які показують спрямованість емоційного переживання та тип переживання фрустрації. Основні мотиваційні шкали поділяються

на групу мотивів, що формують споживчу тенденцію (підтримка життєзабезпечення, мотив комфорту та статусно-престижна мотивація) та функціональну тенденцію особистості (спілкування, творчий мотив та мотивація суспільної користі). Головною особливістю даної методики є можливість на основі її емпіричних даних встановити відповідний мотиваційний профіль досліджуваного, що являє собою кількісним співвідношенням різних мотиваційних шкал.

Автор методики створив основні типи мотиваційного та емоційного профілю, які в комбінації з іншими методиками допоможуть нам встановити мотиваційні особливості геймера відносно улюбленого жанру відеоігор.

Змістовно взаємопов'язані методики Т. Елерса для дослідження мотивації на досягнення успіху та мотивації уникнення невдач. Ці методики допоможуть дослідити орієнтацію гравця на успіх, або на більш пасивну стратегію захисту не тільки в повсякденному житті, але й в своїй ігровій діяльності. Тематика досягнення успіху, отримання бажаного результату тісно переплітається з ігровою активністю, зокрема в змагальних чи кооперативних іграх, оскільки орієнтація гравця в цьому питанні може бути ключовим фактором в формуванні стратегії поведінки, вектору діяльності та чинником для вибору ігор конкретного жанру. Ці методики будуть корисні, оскільки відеоігри мають тісний взаємозв'язок між досягненнями та вибором більш захисного типу поведінки.

22.08.2022

Доповнюючи збір даних з досліджуваних та збільшуючи кількість фіксуючих змінних було вирішено також використати психодіагностичну методику мотивів афіліації А. Мехрабіана (MAFF) для дослідження двох соціальних мотиваційних тенденцій: прагнення до людей та страху бути відкинутим. Більшість сучасних відеоігор мають соціальний елемент, який доцільно вплітається майже влюбий жанр, від рольової гри до шутеру. Досліджуючи мотиваційні спрямованості геймерів важливим є саме потреба в афіліації, або ж її відсутність. Це допоможе встановити специфічні особливості мотиваційно сфери особливостей, які віддають перевагу більш соціально-орієнтованим іграм ніж поодиноким, що централізувалися виключно на самому гравці.

Вибірка досліджуваних становить 80 осіб, поділених на 4 групи. Перші три групи по 20 досліджуваних поділені відповідно ігрового жанру, який геймер визначив як улюблений та продовжує грати в ігри подібного жанру щодня, в середньому від 20 до 30 годин в неділю.

Відповідно назва цих груп співвідноситься з назвою ігрового жанру, а саме: стратегії, «шутери» (Shooter game) та багато користувальницькі онлайн рольові ігри (MMORPG). Четверта група контрольна для осіб, які активно використовують інформаційні технології, але не грають в комп'ютерні ігри. Вік досліджуваних від 18 – 27 років, 9 досліджуваних жіночої статі та 71 чоловічої.

24.08.2022

Була сформована вибірка людей по всім групам та були роздані опитувальники, а також створена анкета, точніше Був використаний метод анкетування для збирання загальної інформації стосовно віку, основних мотивів до гри та часу, який гравець використовує на свій улюблений жанр. Таку анкету можна охарактеризувати як узагальнюючу задля отримання об'єктивної інформації відносно

предмету опитування. Анкета про ставлення досліджуваного до відеоігор проводилась в цифровому форматі за допомогою Google Форм.

Для людей, які не могли проходити анкети, був використаний метод напівструктурної бесіди, за допомогою месенжера, або спеціалізованої платформи з елементами соціальної сітки Steam, в якій гравці купують ігри, грають та кооперують між собою. Ця платформа дозволяє зафіксувати кількість годин, та побачити всі відеоігри, які геймер грав протягом всього часу. Її данні були використані для підтвердження того, що геймер відповідає потребам дослідження і може бути внесений в відповідну групу.

26.08.2022

Була встановлена необхідність і доцільність в кінці аналізу результатів дослідження також використати кореляційний аналіз змінних в середині груп між різними опитувальниками для встановлення статистично значимих взаємозв'язків та подальшого аналізу та інтерпретації.

Перед основною частиною емпіричного дослідження, на початку була створена діаграма для візуалізації та опису результатів анкетного опитування. Результати опитування показали, що основними мотивами ігрової активності, які для себе вибирає геймер є мотив задоволення, релаксації та пізнавальний мотив. Найчастіше в своїх відповідях досліджуванні обирали такі варіанти відповіді як: «заради розваги та задоволення» - 89 %; «як спосіб розслабитися» - 65%; «щоб дізнатися щось нове» - 35%; «задля змагання» - 27%; «щоб творити своїх героїв та історії» - 27%; «заради спілкування» - 25%; «ігри це моє хобі» - 21%; «Немає альтернативних видів діяльності» - 10%. Також, є поодинокі варіанти відповідей, які не набрали статистично значимих показників: «спосіб випробувати себе», «для пошуку натхнення», «ігри є частиною

моєї роботи».

Оскільки можна було вибрати зразу кілька варіантів відповіді, дані вийшли більш збірні, що дають загальне уявлення про усвідомлене прагнення гравців отримати від ігрового процесу конкретний результат. Високі показники мотиву задоволення та розслаблення свідчать про те, що простіші, фізіологічні потреби особистості спрямовують її використовувати відеоігри як інструмент розваги.

07.11.2022

Аналізуючи результати емпіричних даних отриманих за методикою вивчення мотиваційної сфери особистості Мільмана В. Е., було підраховано середній показник щодо кожної з мотиваційних тенденцій мотиваційної, кожному з яких потім було надано підсумковий ранг.

Якісний аналіз домінуючих мотиваційних тенденцій геймерів та досліджуваних контрольної групи, показав що для випробуваних експериментальних груп у порядку зменшення рангів, найбільш значимі

є: творча активність, комфорт, спілкування та підтримка життєзабезпечення. В той час, коли для людей, які не грають в комп'ютерні ігри біль значимими мотиваційними тенденціями є підтримка життєзабезпечення, спілкування та творча активність.

Для звичайних користувачів найбільш важливою мотиваційною тенденцією є підтримка життєзабезпечення, що говорить про більшу увагу досліджуваного на нагальні умови існування, прагнення забезпечити себе та своїх близьких матеріальними ресурсами життя. Ця мотиваційна тенденція включає в себе базові потреби людини в їжі та придбанні, тоді як творча тенденція включає більш абстрактні цінності і

прагнення в творенні і подоланні. Мотив спілкування також є значущим

і може означати крайні прояви, від потреби афіліації, уваги або

прагнення підпорядкування, приниження. Проте подібна позиція даного

мотиву свідчить про сформовану соціально-орієнтовану позицію.

09.11.2022

Порівнюючи групи, можна помітити схожість любителів стратегій і шутерів з один одним, а також схожість любителів жанру MMORPG з контрольною групою. Такий попарний розподіл, можна пояснити психологічною специфікою обраних жанрів і контрольної групи зокрема, як усереднений результат людей, що не захоплюються комп'ютерними іграми. Наприклад, група MMORPG та контрольна група наближені один до одного за показником мотивів спілкування.

Група любителів стратегій та шутерів має менші позиції мотиву спілкування, оскільки подібні ігри або одиночні, або мають змагальний характер. Подібні ігри або вимагають від гравця вміння опрацьовувати величезну кількість інформації в умовах обмеженого часу, або вимагають вміння реагувати на зовнішні подразники за лічені секунди. У будь-якому випадку, подібний ігровий зміст передбачає зацикленість гравця на самому ігровому процесі, стратегічних рішеннях та конкретних діях, які також потребують творчого підходу.

Проаналізувавши рангове розташування мотиваційних тенденцій кожної групи, ми переходимо до аналізу типів мотиваційних профілів, які формуються із сукупності цих тенденцій. Всього існує 5 типів мотиваційних профілів: прогресивний, регресивний, експресивний, імпульсивний та сплосчений. Встановивши тип мотиваційного профілю кожного досліджуваного, ми розподілили результати в процентному співвідношенні між групами.

Результати профільного аналізу підтверджують висновки, що були зроблені при інтерпретації мотиваційних тенденцій, а тому мають узагальнюючий характер. Серед усіх мотиваційних профілів, особливе місце займають прогресивний та регресивний профіль. Це два

протилежні приклади застосування своїх основних мотиваційних тенденцій щодо суспільства та особистісного блага.

11.11.2022

Ігрова активність більшості гравців має споживчий характер, вони сприймають ідеї та стикаються з проблемами у вже існуючих рамках, які

були позначені розробником. У такому разі відбувається конфлікт між обмеженістю віртуального світу та творчою мотиваційною тенденцією гравця, оскільки як у заздалегідь спланованих умовах робити оригінальні та безпосередні дії – не зрозуміло. Ця суперечність вирішується урахуванням особистісної зацікавленості самого геймера в ігровому процесі. Гравець дійсно отримує свободу дій, але лише у вузьких рамках встановлених заздалегідь, тоді як для самої людини та її особистого сприйняття ситуації (сюжетних історій, атмосфери та особливості ігрової механіки) - створюється відчуття неповторності, унікальності самого процесу переживання. І коли гравцеві в рамках обмеженої інтерактивності дається вибір, можливість щось змінити у віртуальному світі, він цим користується та відчуває свій вплив та значущість, а у комбінації з іммерсивним сприйняттям – межі світів розмиваються.

На прикладі цих двох пар досліджуваних (шутери і стратегії; MMORPG та контрольна група), можна зробити загальний висновок про те, що специфіка ігор може взаємодіяти з особистісними особливостями гравця, зокрема з мотиваційною сферою, при цьому не можна сказати, що є першопричиною і який з двох проявів має більше значення для іншого. Іншими словами, ми не знаємо, це гра вплинула на зміст мотиваційного профілю, чи це мотиваційний профіль вплинув на вибір гри конкретно цього жанру. Решта мотиваційних профілів не показують виражених особливостей в групах і здебільшого мають усереднений результат.

14.11.2022

Аналіз емпіричних даних зібраних з двох опитувальників Т. Елерса, а саме методики для дослідження мотивації на уникнення невдач та мотивація на досягнення успіху показали усереднений результат по всім групам, за деяким виключенням у шкалі мотивації до уникнення невдач.

Отримані сирі дані були переведені в середні арифметичні показники по кожній із шкал, а також були опрацьовані методом математичної статистики, зокрема була визначена значимість відмінностей за критерієм Краскала-Уолліса, оскільки у нас 3 і більше груп досліджуваних.

Було встановлено, що за шкалою мотивації до успіху групи не мають статистично значимих відмінностей, тоді як за шкалою мотивації до уникнення невдач існують статично значимі відмінності, зокрема гравці які віддають перевагу іграм у жанрі стратегій мають найнижчий показник відносно всіх груп. Інші експериментальні групи мають помірно високі показники за цією шкалою, а контрольна група має загальний усереднений результат. Для більшої наочності, результати також будуть представлені у вигляді гістограми, в якій сирі показники були розподілені за рівнями орієнтації (високий, середній та низький рівень) відповідно до вибраного мотиву та представлені у відсотковому Співвідношенні.

Дослідження показали, що гравці групи стратегій, помірковано орієнтовані на успіх, мають середній рівень ризику, що може бути обумовлено ігровою специфікою вибраного жанру.

16.11.2022

Результати дослідження мотивів афіліації (MAFF) побудовані у вигляді шкал, де з одного боку є потреба людини у пошуку, збереженні і зміцненні добрих відносин, а з іншого неможливість налагоджувати довірчі взаємовідносини із-за страху бути покинутим, зрадженим. Вони взаємопов'язані, тому зміни показників однієї зі сторін потягне зміщення іншої мотиваційної тенденції.

Опитувальник був використаний в нашому дослідженні задля додаткового матеріалу, який міг би бути застосованим у порівнянні експериментальної та контрольної групи відповідно до їх домінуючих мотивів.

Результати математичного аналізу показали, що між експериментальними групами та контрольною існує відмінність за шкалою "Страху бути знехтуваним". Користувачі інформаційних технологій в середньому мають більш виражене прагнення до людей, міжособистісного спілкування, ніж геймери, що активно грають.

Як і з результатами мотиваційної сфери вище, ми не можемо вказати з достовірною точністю, це ігри стали причиною меншого прагнення до людей або ж особистості зі слабо сформованим мотивом афіліації обирають цей вид дозвілля. Але ми можемо припустити, ґрунтуючись на специфіці вибірки та статистично значимих відмінностях експериментальної та контрольної групи, що тривале та активне захоплення відеоіграми може не лише послабити особистісне прагнення до спілкування, а й ускладнити взаємодію у реальних обставинах.

Виходячи із результатів дослідження, можна стверджувати, що ігрові особливості окремих жанрів і особистісні особливості, зокрема мотиваційна сфера – взаємодетерміновані. Інші показники не мають статистично значимих значень і навіть у порівнянні з групами показують середній рівень розвитку мотиву, тому нічого конкретного сказати не

можна. Більшу частину шкал цієї методики було виділено для середнього рівня розвитку мотиву, тоді як при середніх значеннях мотиваційних тенденцій нічого певного про можливу поведінку людини

та її переживання, пов'язані з міжособистісними відносинами, сказати не

можна. Це було зроблено для кращої діагностики крайніх показників, які вважаються небажаними та деструктивними через сильно виражений

внутрішній конфлікт між протилежними мотивами.

18.11.2022

Для парного кореляційного аналізу був обраний критерій Пірсона, оскільки вибірки мають нормальний розподіл. Нормальність розподілу змінних була встановлена одновибірковим критерієм Колмогорова-Смірнова у програмі SPSS Statistics. Кожна із досліджуваних груп була проаналізована окремо на взаємозв'язки між шкалами різних опитувальників.

Результати кореляційного аналізу групи стратегії: Мотивація до успіху позитивно корелює з соціальним статусом ($r = 0,518$, $p < 0,05$), творчою активністю ($r = 0,450$, $p < 0,05$) та мотиваційною тенденцією загальної активності ($r = 0,517$, $p < 0,05$). Якщо у гравця цієї групи високе прагнення успіху, то він більше схильний приймати іншого насамперед з міркувань соціальної цінності. Розглядати його як інструмент подолання перешкод та досягнення цілей.

Мотивація досягнення успіху збільшиться, якщо гравець використовує свій потенціал в творчій діяльності, яка включає досягнення, пізнання і творення. Створюючи творчий продукт людина сприятиме своєму професійному та особистісному зростанню. Таке судження може бути вірним відносно будь-якої діяльності, яку особистість визнає значимою для себе і яка дозволяє їй діяти безпосередньо, розкриваючи творчий потенціал.

Мотиваційна тенденція спілкування негативно корелює з страхом бути знехтуваним ($r = -0,490$, $p < 0,05$). Розвинені навички спілкування та розуміння інших людей зменшують страх бути покинутим іншими. При високому рівні цього страху зменшується прагнення особистості до спілкування, взаєморозуміння або побудови близьких відносин.

Результати кореляційного аналізу групи шутерів, показали, що мотивація до успіху має виражену кореляцію з мотиваційними тенденціями підтримки життєзабезпечення ($r = 0,592$, $p < 0,01$) та соціальним статусом ($r = 0,576$, $p < 0,01$). Мотивація принести суспільну користь має кореляційний характер тенденції з прагненням уникнення невдач ($r = 0,533$, $p < 0,05$). Цей взаємозв'язок може бути пояснений особливістю побудови ігрового процесу відеоігор у жанрі шутерів, оскільки це командна гра і тонка взаємодія між гравцями є однією з основних умов перемоги.

Також мотивація уникнення невдач має зворотну кореляцію із прагненням до людей ($r = -0,489$, $p < 0,05$) та позитивну кореляцію зі страхом бути знехтуваним ($r = 0,533$, $p < 0,05$). Результати дослідження мотивів афіліації (MAFF) побудовані у вигляді полярних шкал, де з одного боку є потреба людини у пошуку, збереженні і зміцненні добрих відносин із іншими, а з іншого неможливість налагоджувати довірчі взаємовідносини із-за страху бути покинутим, зрадженим. Зміни показників однієї зі сторін потягне зміщення іншої мотиваційної тенденції. Цим пояснюється протилежні результати кореляції цих шкал відносно мотивації уникнення невдач.

22.11.2022

Результати кореляційного аналізу групи ММОРПГ показали, що мотивація до успіху має позитивну кореляцію з творчою активністю ($r = 0,459$, $p < 0,05$), але при цьому зворотну кореляцію з показниками прагнення до людей ($r = -0,447$, $p < 0,05$). Основні тези роботи за якими в контексті ігрової активності гравці можуть задовольняти свою

потребу в творчій діяльності були представлені вище, вони так само вірні стосовно ігор у жанрі MMORPG.

Жанр багатокористувацьких онлайн рольових ігор ґрунтується на спроможності гравця ідентифікувати себе з керованим персонажем, вмінні орієнтуватися у вигаданому фентезійному світі і взаємодіяти з безліччю інших гравців. У таких іграх створюються ігрові спільноти, групи за інтересами, з якими необхідно організовувати свій ігровий процес. Командна робота представлена набагато ширше, ніж у шутерах, оскільки ситуації різноманітніші, а кількість гравців для взаємодії значно більша. З цієї причини кореляцію між статусно-престижною мотивацією та мотивацією успіху ($r = 0,523$, $p < 0,05$) можна вважати виправданою.

Результати кореляційного аналізу контрольної групи показали, що Мотиваційна тенденція комфорту та безпеки має виражену негативну кореляцію з мотивацією до успіху ($r = -0,667$, $p < 0,01$). Зручності, порядок і розваги притуплюють прагнення до особистісної реалізації, коли основна діяльність формується виходячи з надійних і передбачуваних зовнішніх проявів, що не можуть призвести до розвитку та здобутків, а використовуються лише для підтримки безпеки та статичності життєвої ситуації. За відсутності однієї з цих двох змінних буде присутня інша.

Прагнення до людей позитивно корелює зі статусно-престижною мотиваційною тенденцією ($r = 0,465$, $p < 0,05$). Зацікавленість у вибудовуванні довірчих відносин, активне прагнення спілкування і взаємодії призводить до настільки ж розвинених соціальних мотивів, що виявляється у бажанні отримувати увагу оточуючих, престиж і солідне становище у суспільстві.

Боязнь бути знехтуваним має характер тенденції та зворотно корелює з мотивацією до успіху ($r = -0,446$, $p < 0,05$), але позитивно корелює з

мотивацією уникнення невдач ($r = 0,461$, $p < 0,05$). Страх бути покинутим

супроводжується високою підозрілістю та нерішучістю у критично важливих питаннях для основної діяльності. Така людина воліє уникати проблеми та створювати компроміси.

Письмовий індивідуальний звіт студента-практиканта

Написана та підготовлена для друку теза до наукової конференції на тему: «Психологічні особливості комп'ютерних ігор на прикладі рольових ігор» та відправив своєму науковому керівнику. Теоретична база, яка була зібрана для цієї роботи увійшла в теоретичну частину магістерської роботи и стала першим прикладом того, як саме необхідно

аналізувати наукові роботи стосовно психологічного впливу комп'ютерних відеоігор певного жанру на особистісні особливості гравця, зокрема на мотиваційну сферу.

Була написана емпірична частина кваліфікаційної роботи. Встановлено основний напрямок та схема дослідження, в рамках якого нам потрібно було встановити взаємо детермінуючі фактори між специфічними особливостями відеоігор в конкретних жанрах та мотиваційною сферою

гравця, визначити їх та проінтерпретувати. Для цього було створено 4 групи, одна контрольна та 3 експериментальних, серед яких були геймери, що обирають стратегії, шутери або ММОРПГ. Для цього було використано ряд методик дослідження мотиваційного профілю, потреби в афіліації, а також мотив досягнення успіху/уникнення невдач.

Результати дослідження були встановлені та проінтерпретовані, а також

був проведений кореляційний аналіз для встановлення взаємопов'язаних

змінних всередині групи між різними шкалами опитувальників. Він показав, що є статистично значимі взаємозв'язки, які можна пояснити взаємозалежністю специфічних характеристик відеоігор та особливостей особистості.

В рамках дослідження було встановлено, що геймери в першу чергу мотивовані повертатися в відеоігри того ж самого жанру із раз у раз завдяки творчій діяльності, яка допомагає їм задовольняти свою потребу в творчості.

Загальний висновок про те, що специфіка ігор може взаємодіяти з особистісними особливостями гравця, зокрема з мотиваційною сферою, при цьому не можна сказати, що є першопричиною і який з двох проявів має більше значення для іншого. Іншими словами, ми не знаємо, це гра вплинула на зміст мотиваційного профілю, чи це мотиваційний профіль вплинув на вибір гри конкретно цього жанру.

Виходячи із результатів дослідження, можна стверджувати, що ігрові особливості окремих жанрів і особистісні особливості, зокрема мотиваційна сфера – взаємодетерміновані.

Керівник практики від підприємства, організації,
установи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

" _____ " _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

**Висновок керівника практики від вищого навчального закладу про
проходження практики**

Дата складання заліку " ____ " _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

Керівник практики від вищого навчального закладу

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра загальної та практичної психології

**ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ПРАКТИКИ**

освітньо-професійної програми
«ПСИХОЛОГІЯ. ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

спеціальності 053 Психологія

магістрант(-ки) _____ курсу, групи _____

_____
Прізвище, ім'я та по батькові

База практики

_____
Назва підприємства, організації, установи

Термін проходження практики:

з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Керівник від кафедри загальної та практичної психології

_____
Посада, науковий ступінь

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Методист практики

_____
Посада, науковий ступінь

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Ніжин - 2023

- зміст, який містить назви всіх розділів із зазначенням сторінок, на яких вони викладені;
- вступ із зазначенням мети і завдань практики;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- текст статті чи тез
- скан-копія програми конференції (науково-практичного семінару, «круглого столу» тощо) з зазначенням прізвища та назви доповіді або сертифікат участі;
- щоденник;
- додатки (за необхідності).

**Приклади оформлення бібліографічних посилань у списку
використаних джерел згідно з ДСТУ 8302:2015**

Книга одного автора

Іванова В. Д. Технологія виробництва продуктів бджільництва : курс лекцій. Миколаїв : МДАУ, 2009. 245 с.

Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. 2-ге вид., стер. Київ : Либідь, 2001. 240 с.

Браун Д. Код да Вінчі. Харків : КСД, 2006. 478 с.

Пономарьов А. П. Українська етнографія : курс лекцій. Київ : Либідь, 1994. 315 с.

Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Кондор, 2018. 436 с.

Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.

Книга двох або трьох авторів

Боярин М. В., Нетробчук І. М. Основи гідроекології: теорія й практика : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 365 с.

Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ : Пульсари, 2004. 398 с.

Марисова І. В., Кедров Б. Ю. Систематика хордових тварин. Ніжин : НДПУ ім. М. Гоголя, 2003. 132 с.

Артеменко А. П., Бобловський О. Ю. Від глобалізації до індивідуалізації: топологія міжкультурної взаємодії : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 215 с.

Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.

Коваленко А. Д., Герасимчук О. П., Данилюк А. С. Міжнародне кредитування. 2-ге вид. Київ : Наука, 2018. 155 с.

Wilson D., Lister P., Andrews A. Modern surgery. Manchester : MAN, 2011. 240 p.

Книга чотирьох і більше авторів

Астрономія : навч. посіб. / І. А. Климишин та ін. Одеса : Астропринт, 2012. 352 с.

Міжнародна торгівля / Ю. Г. Козак та ін. 5-те вид., перероб. та допов. Київ : Центр учб. літ., 2015. 272 с.

Сучасна українська мова / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.

Referencing styles / G. R. Edwards et al. Los Angeles : International Publishing, 2010. 280 p.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.

Атлас зоології / уклад.: Х. Тола, Є. Інф'єста. Харків : Ранок, 2005. 96 с.

Мінералогічний словник / уклад.: В. С. Білецький, В. Г. Омельченко, Г. Д. Горванко. Маріуполь : Сх. вид. дім, 2016. 488 с.

Routledge handbook of international statebuilding / ed. by D. Chandler, T. D. Sisk. London : Routledge, 2013. 448 p.

Книга – окремий том (частина) багатотомного видання

Антологія української юридичної думки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Юрид. кн., 2002. Т. 1 : Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. 568 с.

Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирєв та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора–М. 552 с.

Шишкін В. І. Судові системи країн світу : навч. посіб. : у 3 кн. Київ : Юрінком Інтер, 2001. Кн. 2. 336 с.

Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Донецьк : Донбас, 2007. Т. 2 : Л–Р. 652 с.

Частина книги (розділ тощо)

Шевченко Р. О. Особливості селекції яблунь. *Практикум з ботаніки* / ред. О. С. Самійленко. Херсон, 2018. С. 22–36.

Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. *Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства* : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55–89.

Goehr L. The concept of opera. *The Oxford handbook of opera* / ed. by Н. М. Greenwald. Oxford, 2014. P. 92–136.

Стаття (публікація) в періодичному виданні

Стаття в журналі

Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2018. Т. 21, № 1. С. 121–130.

Кольцова Я. І., Нікітін С. В. Одержання пористих склокристалічних матеріалів з використанням паливного шлаку. *Питання хімії та хімічної технології*. 2020. № 1. С. 33–38. DOI: 10.32434/0321-4095-2020-128-1-33-38 (дата звернення: 11.06.2020).

Капируля М. Ядерний тероризм в сучасній міжнародній системі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2008. Вип. 73, ч. 2. С. 66–68.

Chua N. Y., Lundbye J. Endovascular catheter as a rewarming method for accidental hypothermia. *Therapeutic hypothermia and temperature*

management. 2012. Vol. 2, no. 2. P. 89–91.

URL: <https://doi.org/10.1089/ther.2012.0001> (date of access: 06.05.2020).

Стаття в газеті

Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Монаєнко А. Поза чергою не рахується? Особливості звільнення суддів за порушення присяги. *Юридична газета*. 2017. 17 січ. С. 28–29.

Величко О. Р., Лисенко Д. П. Відшкодування матеріальних витрат. *Газета про бухгалтерський облік*. 2019. Квітень. С. 16

Електронний ресурс

Kyiv Dictionary.

URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/consulenza-linguistica/vypusk3/failu-faila/> (дата звернення: 20.05.2020).

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют на дату 11.06.2020. *Національний банк України*.

URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates?date=11.06.2020&period=daily> (дата звернення: 11.06.2020).

Приймак Д. М., Томіленко О. В., Ковальчук З. Ю. «Підодіяльник»: як правильно сказати українською?. *Kyiv Dictionary*.

URL: <https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/how-to-say/pidodiialnyk/> (дата звернення: 09.06.2020).

Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

URL: <http://www.univ.kiev.ua/> (дата звернення: 05.11.2019).

APA Style Introduction. *Purdue University*.

URL: https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_style_introduction.html (date of access: 09.06.2020).

Дисертація

Герасименко Ю. А. Рецепція української історії в західноєвропейській прозі кінця XX – початку XXI століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05. Бердянськ, 2018. 259 с.

Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Одеса, 2015. 225 с.

Урба С. І. Пріоритети та інструменти розвитку аграрного сектора в системі забезпечення економічної безпеки України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2019. 562 с.

Автореферат дисертації

Скарга О. О. Транснаціоналізація туристичних послуг в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Маріуполь, 2019. 22 с.

Єргієва К. І. Фортепіанна гра як жанрово-комунікативний та інтерпретативно-стильовий феномен : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Одеса, 2019. 17 с.

Заяць А. Є. Міське суспільство Волині XVI – першої половини XVII ст. : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01. Львів, 2019. 39 с.

Матеріали конференції

Тези доповіді

Святецька А. В. Діалектизми у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» : семантико-стилістичний аспект. *Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 19–20 жовт. 2018 р. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2018. С. 19–23.

Киридон А., Троян С. М. Грушевський і основні етапи українського державотворення. *Міжнародна наукова конференція до 150-річчя М. С. Грушевського* : тези доп., 17 верес. 2016 р., Острог / редкол.: Винар Л.-Р. та ін. Острог, 2016. С. 44–47.

Івченко В. О. Проблема правового регулювання імпічменту в Україні. *Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності* : тези доп. учасників XXV Наук.-практ. конф. курсантів та студентів, м. Харків, 17 трав. 2018 р. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. С. 35–36.

Закон, нормативний акт

Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 19 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19> (дата звернення: 11.06.2020).

Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 02 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 09.06.2020).

Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Каб. Міністрів України від 30.08.2017 р. № 704 : станом на 29 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-%D0%BF> (дата звернення: 05.05.2020).

Про відзначення державними нагородами України працівників Національного університету «Чернігівська політехніка» : Указ Президента України від 09.06.2020 р. № 215/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2152020-34077> (дата звернення: 11.06.2020).

Про іменні стипендії Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук : Постанова Верховної Ради України від 05.02.2019 р. № 2676-VIII. *Голос України*. 2019. 19 лют. С. 4.

Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : Постанова Каб. Міністрів України від 28.06.1997 р. № 644. *Офіційний вісник України*. 1997. № 27. С. 105.

Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на 01 січ. 2006 р. Київ : Ін Юре, 2006. 144 с.

Препринт

Головач Ю., Пляцко Р., Сварник Г. Петер Пулюй і архів Івана Пулюя. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2020. 24 с. (Препринт. Ін-т фізики конденс. систем НАН України ; ISMP–20–01).

Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов та ін. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2017. 108 с. (Препринт. Наук.-дослід. ін-т фіскал. політики Ун-ту ДФС України).

Simon J. Physics of oscillations. Poznań : University of Poznań, 2019. 121 p. (Preprint. University of Poznań ; UP-02).

Патент

Верстат для поздовжнього розпилювання круглих колод : пат. 123197 Україна : В27В 7/00. № u 2017 10306 ; заявл. 25.10.2017 ; опубл. 12.02.2018, Бюл. № 3. 4 с.

Рентгенодіагностичний препарат на основі конусно-променевого комп'ютерного томографа для обстеження кінцівок : пат. 140662 Україна : А61В 6/03, А61В 8/13, Н05G 1/02, G03В 42/02, G01N 23/04. № u 2019 07999 ; заявл. 12.07.2019 ; опубл. 10.03.2020, Бюл. № 5 (кн. 1). 1 с.

Розбірний візок для транспортування надувного човна : пат. 121790 Україна : В60Q 5/00. № u 2017 09803 ; заявл. 24.07.2017 ; опубл. 11.12.2017, Бюл. № 23. 5 с.

Стандарт

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

ДСТУ 8746:2017. Автомобільні дороги. Методи вимірювання зчіпних властивостей поверхні дорожнього покриття. На заміну ДСТУ Б В.2.3-2-97 (ГОСТ 30413-96), ДСТУ Б В.2.3-8-2003, СОУ 45.2-00018112-042:2009 ; чинний від 2019-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 20 с.

ДСТУ ISO 14024:2018. Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу І. Принципи та процедури. На заміну ДСТУ ISO 14024:2002 ; чинний від 2020-01-01. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2019. 18 с.

Архівні матеріали

Закон про громадянство Української Народної Республіки. 15 листопада 1921 р. *ЦДАВО України* (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1065. Оп. 4. Спр. 96. Арк. 48–50. Оригінал. Машинопис.

Листування [Грушевського М. С.] з друкарнями в Празі, Відні та інших містах про видання і продаж книг. 4 лютого 1922 р. – грудень 1923 р. *ЦДІАК України* (Центр. держ. іст. архів України). Ф. 1235. Оп. 1. Спр. 95.

Шевченко Т. Г. Лист Щепкіну М. С. 1858 р. *ЦДАМЛМ* (Центр. держ. архів-музей літ. і мистецтва України). Ф. 506. Оп. 1. Спр. 33.

Навчальне видання

Литовченко Н. Ф.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до науково-дослідницької практики
за спеціальністю 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Кваліфікація: **Магістр психології. Практичний психолог**
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка, макетування – А. В. Новгородська

Видання друкується за авторським редагуванням

Підписано до друку 27.02.2023 р.
Гарнітура Times New Roman
Замовлення №

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 1,82
Ум. друк. арк. 3,13

Папір офсетний
Ел. видання

Видавництво
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3А
(04631) 7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.